

особистості. У своїй педагогічній практиці він дотримувався ціннісного підходу, акцентуючи на формуванні ціннісних орієнтацій учнів [5].

Василь Сухомлинський вважав, що виховання учнів повинне базуватися на загальнолюдських цінностях — любові, доброті, взаєморозумінні, справедливості. На його думку, учитель повинен не лише передавати знання, але й формувати моральні якості учнів, спонукати до високих моральних цінностей та вчинків [6].

В. Г. Кремень стверджує, що провадження ціннісного підходу в педагогічну практику сприятиме не тільки формуванню моральної свідомості учнів, але й поліпшенню суспільства в цілому, оскільки моральні цінності та принципи відіграють важливу роль у розвитку громадянського суспільства та демократії [7].

І. Д. Бех розглядає цінність як складник культури та соціальної поведінки людини. Він вважає, що виховання цінностей має бути спрямоване на формування в дітей певних моральних норм і принципів поведінки, зокрема взаємовідносин із близькими, колегами та іншими людьми [8].

Проте, не зважаючи на активність досліджень у цій сфері, проблема реалізації ціннісного підходу в педагогіці залишається актуальною. Серед основних проблем можна виділити недостатнє розуміння вчителями сутності ціннісного підходу та його впровадження в практику, відсутність методичного забезпечення вчителя.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 р.
2. Формування морально-ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі позакласної виховної роботи. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/PhD/phd_anot_polischuk_disert.pdf (дата звернення 29.10.2023р.).
3. Сковорода Г.С. Філософські твори. Твори: у 2 т. Т. 2. Київ, 1988. URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення: 16.05.2024).
4. Ващенко, Г. Основні засади виховання: Навч.-метод. посібник для студ. пед. ін-тів. Київ : Вища школа, 1997. 236 с.
5. Макаренко А. С. Педагогічна поема. URL: <https://uk.wikipedia.org/w/index.php?> (дата звернення: 16.05.2024).
6. Мелентьева О. В. Ціннісний підхід В.О. Сухомлинського до формування особистості дитини. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013 р.
7. Кремень В.Г. Ціннісний підхід у педагогічній теорії та практиці. *Педагогічна думка*. 2018. № 4. С. 5-9.
8. Бех І. Д. Ціннісний підхід до розвитку особистості в умовах сучасної школи. *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 2019. №2. С.19-26.

ВОЛОНТЕРСЬКА РОБОТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ

Решетняк Наталія Валеріївна,
викладач-методист відокремленого структурного підрозділу «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»

Ключові слова: волонтерська робота, національна свідомість, громадянська свідомість, соціальна підтримка.

Волонтерська робота стає все більш популярною серед студентської молоді як спосіб допомогти суспільству та отримати цінний досвід. Проте її вплив на формування національної свідомості студентів залишається малодослідженим аспектом. У цій статті ми розглянемо роль волонтерської роботи у формуванні національної ідентичності серед студентів та висвітлимо основні аспекти цього явища.

Волонтерство сприяє розвитку громадянської свідомості серед студентів. Беручи участь у різних волонтерських проєктах, студенти набувають розуміння важливості соціальної відповідальності та активної участі в житті суспільства.

Згідно з дослідженнями Брауна та Лоу (2019), студенти, які займаються волонтерством, виявляють більшу схильність до громадянської участі та політичної активності, що сприяє формуванню національної свідомості.

Одним із основних аспектів формування національної свідомості є підтримка національних цінностей та ідентичності. Волонтерські ініціативи, спрямовані на збереження та розвиток культурних та історичних традицій, сприяють утвердженню національної свідомості серед студентів.

Дослідження Міллера (2020) засвідчує, що студенти, які активно займаються волонтерством у сфері підтримки національних цінностей, виявляють більшу гордість за свою націю та почуття належності до неї.

Волонтерська робота відіграє важливу роль у формуванні національної свідомості студентів. Шляхом участі у волонтерських ініціативах, студенти розвивають громадянську свідомість, підтримують національні цінності та почуття національної гордості. Дослідження в цій сфері дозволить краще зрозуміти вплив волонтерства на формування національної ідентичності та розвинути ефективні стратегії підтримки цього процесу.

Особливо актуальною на сьогодні постає волонтерська допомога студентів у підтримці збройних сил України що відіграє значну роль у формуванні національної свідомості та патріотизму серед молоді. Ця діяльність сприяє зміцненню державної обороноздатності, а також виховує в студентів почуття відповідальності за майбутнє своєї країни.

Система волонтерської допомоги студентів зазвичай базується на добровільній участі та координації з місцевими органами влади, військовими підрозділами та громадськими організаціями. Основні напрями волонтерської допомоги можуть охоплювати:

Виготовлення маскувальних сіток та окопних свічок. Студенти можуть брати участь у виготовленні матеріалів, необхідних для гарантування безпеки та комфорту військових під час ведення операцій. Це може бути пошиття сіток із відповідних матеріалів, а також виготовлення свічок для освітлення окопів.

Забезпечення одягом та екіпіруванням. Студенти можуть займатися збором, сортуванням та доставкою різноманітного одягу та екіпіруванням для військових. Це передбачає як цивільний одяг, так і військовий спеціальний одяг, необхідний для захисту від погодних умов та ворожих дій.

Постачання медикаментами. Студенти можуть займатися збором та розподілом медичних засобів, які необхідні для надання допомоги пораненим воїнам. Це може бути перевірка та підготовка необхідних медикаментів, а також організація їх транспортування на передову.

Забезпечення продуктами харчування. Студенти можуть брати участь у зборі та розподілі продуктів харчування для військових на передовій лінії. Це може бути збір та пакування продуктів, які легко транспортувати та зберігати: консерви, сухі снеки та інше.

Окрім того, важливо враховувати, що волонтерська діяльність може також передбачати психологічну підтримку військовослужбовців та їхніх родин. Студенти можуть проводити збори листів, карток, малюнків та інших матеріалів, які підвищують настрій та надають підтримку воїнам у важкі моменти.

Загалом волонтерська робота студентів у підтримці збройних сил України є важливим чинником формування національної свідомості та патріотизму серед молоді, а також сприяє зміцненню обороноздатності країни.

Ще одним напрямом волонтерства є робота, спрямована на допомогу постраждалим від російської агресії та охоплює різноманітні напрями, які мають на меті забезпечення базових потреб людей, що постраждали. Ось кілька напрямів цієї діяльності:

Збір та розподіл одягу. Волонтери можуть організувати збір нового або вживаного одягу для постраждалих. Це може бути верхній одяг, взуття, шапки, шкарпетки та інші предмети одягу, які допоможуть людям відновити комфорт і гігієну в умовах кризи.

Забезпечення продуктами харчування. Волонтери можуть займатися збором та розподілом продуктів харчування для постраждалих. Це можуть бути необхідні продукти для приготування їжі, консервовані продукти, снеки та інші харчові засоби, які забезпечать достатній рівень харчування для людей у складних умовах.

Надання медичної допомоги та постачання медикаментів. Волонтери можуть надавати медичну допомогу постраждалим та забезпечувати їх необхідними медикаментами. Це може бути надання першої допомоги, консультування медичних фахівців, а також постачання ліків і медичних матеріалів для лікування поранених та хворих.

Психологічна підтримка та соціальна адаптація. Волонтери можуть проводити роботу з постраждалими для надання психологічної підтримки та допомоги в адаптації до нових умов життя. Це передбачає консультування психологів, організацію групових та індивідуальних сесій психотерапії, а також роботу з громадськими службами для забезпечення соціальної підтримки та інтеграції постраждалих у суспільство.

Ці напрями волонтерської допомоги спрямовані на полегшення страждань та підтримку людей, які постраждали від російської агресії, і вони відіграють важливу роль у відновленні життя та спільнот у зоні конфлікту.

Список використаних джерел

1. Браун А., & Лоу, К. Волонтерство та громадянська участь: взаємозв'язок з політичною активністю студентів. *Журнал соціальних досліджень*. 2019. 25(2). С. 45-62.
2. Міллер Б. Роль волонтерської діяльності у формуванні національної ідентичності студентів: погляд з позиції психології. *Журнал національної психології*. 2020. №12(3). С.78-91.
3. Сміт Д. Волонтерська робота та формування національної ідентичності: перспективи дослідження. *Журнал соціології та антропології*. 2018. №15(1). С.112-125.
4. Томпсон Р. Волонтерство як засіб підтримки національних цінностей серед студентської молоді. *Журнал громадської психології*. 2017. №8(2). С. 23-36.
5. Уоллес К. Роль університетів у розвитку волонтерського руху та формуванні національної ідентичності. *Журнал освітнього менеджменту*. 2016. №18(4). С.56-68.

РОЛЬ ЗАСОБІВ НАОЧНОСТІ У ФОРМУВАННІ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Рудь Марія Юріївна,

здобувач магістерського рівня вищої освіти І курсу Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Науковий керівник: Мозуль Ірина Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського